

TẶC ĐỘ

Tài liệu không bán
Lưu hành nội bộ

Tài liệu này được thực hiện với sự tài trợ của
Câu lạc bộ Phụ nữ Quốc tế Hà Nội (HIWC).

Biên tập: Nguyễn Hương - Nguyễn Linh
Vẽ minh họa: Đặng Thư
Trình bày: Đặng Thư - Thanh Hiếu

Những điều cha mẹ cần biết về Bạo hành trẻ em

MỤC LỤC

1	CÁC HÌNH THỨC BẠO HÀNH TRẺ EM	
	BẠO HÀNH THỂ CHẤT	2
	LẠM DỤNG TÌNH DỤC	4
	BẠO HÀNH TINH THẦN	10
		16
2	ẢNH HƯỞNG LÊN TRẺ	
	ẢNH HƯỞNG VỀ THỂ CHẤT	24
	ẢNH HƯỞNG VỀ NHẬN THỨC	25
	ẢNH HƯỞNG VỀ TÂM LÝ XÃ HỘI	28
		30
3	NGĂN NGỪA BẠO HÀNH, XÂM HẠI TRẺ EM	
		32

CÁC HÌNH THỨC BẠO HÀNH TRẺ EM

BẢO HÀNH
THỂ CHẤT

Thương cho roi cho vọt
Торговля сбоем для вынужденных покупок
Торговля сбоем для вынужденных покупок
Торговля сбоем для вынужденных покупок

Giới thiệu

80% trẻ em Việt Nam từ 2-14 tuổi bị cha mẹ hoặc người chăm sóc hay những người khác trong gia đình trừng phạt bằng bạo lực.¹

Bạo hành trẻ em về thể chất là hành vi cố ý gây thương tích cho trẻ do người lớn gây ra, bao gồm:

- Sử dụng vũ lực, bao gồm đánh đập, gây thương tích, bỗng v.v.. và có thể dẫn đến tử vong;
- Tạt a-xít, thậm chí có thể dẫn tới mù nếu bị tạt vào mắt.

¹ Theo khảo sát của Tổng cục Thống kê và Quỹ Nhi đồng Liên hợp quốc năm 2015: Giám sát thực trạng trẻ em và phụ nữ - Điều tra đánh giá các mục tiêu trẻ em và phụ nữ 2014

Nguyên nhân

- Hoàn cảnh gia đình là một trong những nguyên nhân quan trọng dẫn tới thực trạng này. Sự căng thẳng hoặc bế tắc của người lớn khiến họ dễ có xu hướng “trút” những gánh nặng tâm lý, xã hội của mình lên trẻ em.
  - Gia đình có hoàn cảnh kinh tế khó khăn;
  - Gia đình có nhiều mâu thuẫn;
  - Cha mẹ ly hôn, ly thân;
  - Cha mẹ sử dụng ma túy, nghiện rượu, hoặc cờ bạc, vi phạm pháp luật.
- Thói quen, suy nghĩ đánh con là việc bình thường - “thương cho roi cho vọt”;
- Cha mẹ ít chủ động dạy con kỹ năng tự bảo vệ;
- Đôi khi vì e ngại ảnh hưởng đến tương lai của con em nên không tố giác kẻ phạm tội;
- Tình trạng kết hôn sớm, làm cha mẹ khi chưa đủ nhận thức, trưởng thành nên nhiều cha mẹ trẻ còn chịu ảnh hưởng từ những trang web đen, trò chơi điện tử, phim ảnh mang tính bạo lực v.v..

Dấu hiệu nhận biết

Việc trẻ bị bạo hành có thể gây những tổn thương nghiêm trọng tới sức khỏe, thể chất như:

- Vết thương bầm tím, rách da, chảy máu hay nặng hơn là gãy xương
- Chấn thương ảnh hưởng tới não, chấn thương phổi, lá lách, gan... Những tổn thương này nếu không được phát hiện và cấp cứu kịp thời có thể khiến trẻ bị tử vong
- Chấn thương tâm lý, thậm chí mắc phải những vấn đề tâm thần (trầm cảm, tăng động giảm tập trung, v.v)
- Trẻ hành động hung hăng, thậm chí có hành vi tự hại, muốn tự làm đau mình để giảm căng thẳng
- Trẻ bị mất niềm tin vào người lớn, tình yêu thương
- Khi trưởng thành trẻ có thể trở nên cục cằn, nóng nảy, dễ có hành vi bạo lực
- Khi trưởng thành trẻ có hành vi lệch chuẩn về tình dục như khẩu dâm, bạo dâm...

Trong 3 năm gần đây
mỗi năm

hơn **1000 trẻ**
bị **xâm hại tình dục**
và đây chỉ là phần nổi của các vụ việc đã được phát hiện² . . . . .

Trung bình

cứ **8 giờ** lại có thêm **1 trẻ** bị xâm hại tình dục.

Tại thành phố Hồ Chí Minh
mỗi năm

có khoảng **150-200 trẻ** bị xâm hại tình dục.³

Mỗi năm bệnh viện Từ Dũ, TP HCM tiếp nhận khoảng

2.000 trường hợp trẻ vị thành niên đến phá thai

và **5.000** trường hợp sinh con ở tuổi vị thành niên.

² Cục Chăm sóc và Bảo vệ trẻ em Việt Nam

³ Báo cáo của Sở Lao động Thương binh và Xã hội

Giới thiệu

Lạm dụng tình dục trẻ em (ấu dâm): một người trưởng thành lợi dụng vị thế của mình nhằm dụ dỗ hay cưỡng ép trẻ em tham gia vào hoạt động tình dục. Trẻ bị lạm dụng, xâm hại tình dục không chỉ bị ảnh hưởng về thể chất, tinh thần mà có thể sẽ bị sang chấn tâm lý trong suốt cuộc đời.

Các hành vi lạm dụng tình dục

Hành vi lạm dụng tình dục có thể là việc:

- Động chạm, sờ mó vào bộ phận sinh dục
- Thủ dâm với trẻ
- Tiếp xúc miệng với bộ phận sinh dục
- Giao hợp bằng ngón tay
- Giao hợp qua đường sinh dục hoặc hậu môn.

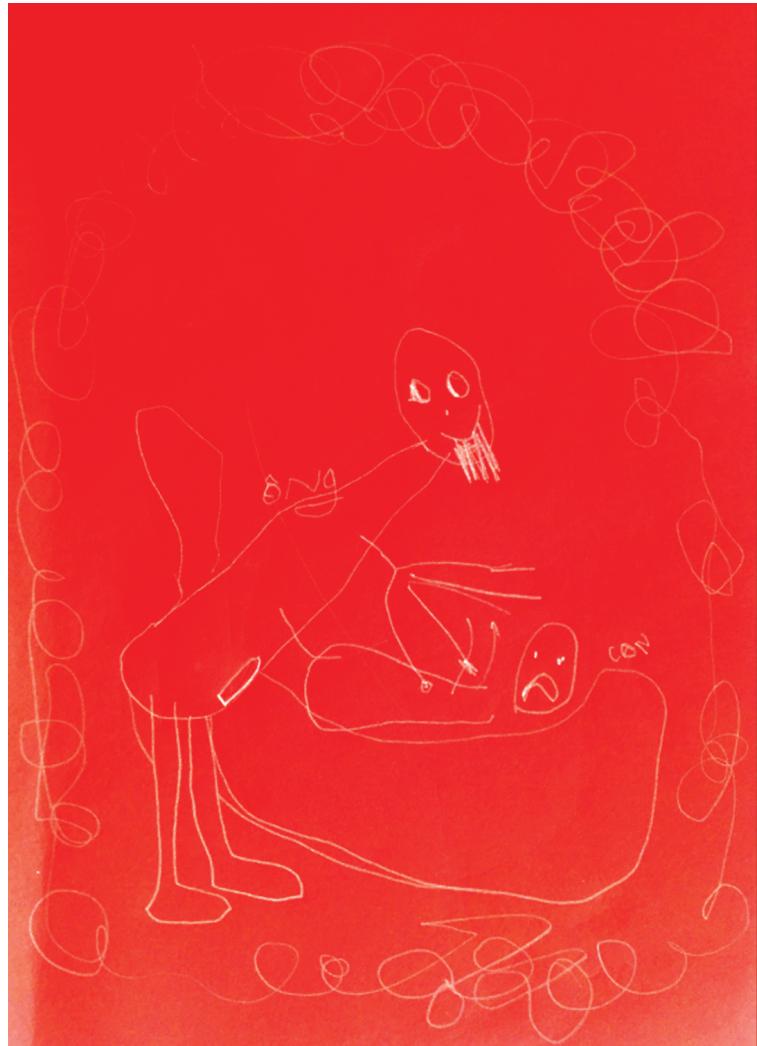
Lạm dụng tình dục ở trẻ em không chỉ giới hạn vào các tiếp xúc cơ thể mà còn bao gồm cả những hành vi không tiếp xúc như:

- Khoe bộ phận sinh dục cho trẻ thấy
- Kể cho trẻ nghe về tình dục
- Cho trẻ xem phim, đọc truyện khiêu dâm
- Tìm cách hướng dẫn, kích thích tình dục với trẻ

Trước khi bước sang tuổi 18⁴:

- Cứ 6 bé trai thì có 1 bé đã từng bị lạm dụng tình dục
- Cứ 4 bé gái thì có 1 bé đã từng bị lạm dụng tình dục

⁴ Theo Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) Global report on violence prevention 2014

Dấu hiệu nhận biết

Khi trẻ bị lạm dụng tình dục

- Trẻ bị tổn thương âm hộ, chảy máu, đau đớn, nhiễm trùng hoặc có thể bị sưng chấn vùng trực tràng
- Trẻ bị viêm nhiễm những bệnh lây qua đường sinh dục như giang mai, lậu, HIV
- Trẻ có những biểu hiện như sợ hãi, hoảng sợ khi phải tới nơi trẻ bị lạm dụng hoặc môi trường giống nhau vậy
- Trẻ bị ác mộng, mất ngủ, đang ngủ giật mình khóc thét lên, bị tiểu dầm hay són phân trong khi trước đó không như vậy
- Trẻ tỏ ra cău gắt quá mức, kết quả học tập giảm sút
- Trẻ sống thu mình lại, buồn, giận dữ vô cớ, đánh nhau, muốn bỏ nhà đi do quá đau khổ, muốn thoát khỏi tình trạng hiện tại, có hành vi lộn xộn, hoặc bắt đầu hút thuốc, uống bia, uống rượu...
- Rối loạn ăn uống: ăn uống giảm sút, không muốn ăn, nôn mửa, hoặc ăn uống vô độ
- Trẻ vẽ những hình vẽ liên quan đến hành vi tình dục

Dấu hiệu nhận biết khi người trưởng thành có quan hệ với trẻ với mục đích tình dục

- Cố gắng thực hiện các động chạm với đứa trẻ như hôn, ôm hay vật lộn ngay cả khi đứa trẻ không muốn
- Khăng khăng được ở riêng với đứa trẻ mà không bị làm phiền
- Mua cho đứa trẻ những món quà đắt đỏ hoặc cho chúng tiền mà không có lý do gì
- Thiên vị một đứa trẻ cụ thể, làm chúng cảm thấy 'đặc biệt' hơn so với những đứa khác trong gia đình

Yếu tố nguy cơ

- Tình trạng kinh tế của gia đình thường không có ảnh hưởng nhiều đến nguy cơ trẻ bị lạm dụng tình dục, nghĩa là gia đình nghèo hay khá giả thì trẻ đều có nguy cơ bị lạm dụng như nhau nếu không có sự quan tâm, giám sát của cha mẹ.
- Đáng chú ý, thủ phạm thường gặp nhất là những thành viên trong gia đình hoặc những người quen biết (bạn bè của gia đình, hàng xóm, người trông trẻ...). Trường hợp trẻ em bị lạm dụng tình dục do người lạ mặt chỉ chiếm khoảng 10%. Trong số này, những người bị mắc chứng loạn dục với trẻ em chỉ chiếm thiểu số.

BẠO HÀNH
TINH THẦN

Vô ý nhưng KHÔNG vô hại

Giới thiệu

Bạo hành tinh thần thường là những hành vi làm ảnh hưởng tới sự phát triển cảm xúc ở trẻ như dọa dẫm, quát mắng, thường xuyên chỉ trích, v.v.

Rất khó để nhận ra việc trẻ bị bạo hành tinh thần, tuy vậy bạo hành tinh thần thường hay đi kèm với những dạng bạo hành khác (bạo hành thể chất, lạm dụng tình dục).

Bao gồm:

- Bỏ mặc xao nhãng là khi cha mẹ hay người giám hộ có thái độ phớt lờ, không cung cấp các điều kiện cần và đủ cho trẻ.
- Làm lơ: không có mặt để đáp ứng các nhu cầu về thể chất hay tâm lý của trẻ ví dụ như:
Ví dụ: Không nhìn trẻ hoặc không gọi trẻ bằng tên; Không bao giờ cười hay bộc lộ những cảm xúc tích cực với trẻ.
- Chối bỏ: chủ động từ chối đáp lại mong muốn chính đáng của trẻ (từ chối nhu cầu của trẻ, chế nhạo trẻ).
- Cô lập: ngăn trẻ có những tương tác xã hội bình thường với bạn bè, các thành viên trong gia đình; hay nhốt trẻ, không cho trẻ đi lại tự do.

- Tấn công bằng lời nói: bao gồm việc coi thường, sỉ nhục, chế nhạo hay dùng lời nói đe dọa trẻ.

Ví dụ:

- Gọi trẻ bằng biệt danh hay dán nhãn cho trẻ bằng các từ ngữ như "lười biếng", "ngốc ngếch", "vô dụng"..., làm ảnh hưởng đến lòng tự trọng của trẻ.

- So sánh, chê bai trẻ, cho rằng trẻ kém cỏi hơn anh/chị hoặc em của chúng. Lâu dần, những lời chê bai đó làm cho đứa trẻ bị tổn thương nặng nề, sinh ra tự ti, chán ghét mọi người, và nhất là chán ghét chính người anh/em/chị mà nó bị đem ra so sánh.

- Ở trường học, một học sinh học kém bị cô giáo thường xuyên chê bai trước mặt bạn bè, có những lời nhận xét không hay... sẽ trở nên khó gần, thậm chí trở nên ngỗ nghịch, đánh lại bạn bè hoặc chống đối lại thầy cô.

- Đe dọa: bắt nạt, làm trẻ sợ hãi

Ví dụ:

- Đưa trẻ hay người thân/ đồ vật trẻ yêu quý (vật nuôi, búp bê) vào tình huống nguy hiểm để uy hiếp trẻ

- Tình trạng giáo viên mầm non dọa trẻ "cho vào hang chuột" hay "nhốt vào nhà kho" khiến trẻ coi việc đến lớp là một điều kinh hoàng

Nguyên nhân

Bạo hành tinh thần có thể xảy ra ở mọi gia đình, đôi khi do vô tình. Một vài nguyên nhân dẫn đến tình trạng này bao gồm:

- Cha mẹ bị căng thẳng, không điều khiển được cảm xúc của chính mình;
- Kỹ năng làm cha mẹ yếu kém;
- Có những kỳ vọng, mong đợi không phù hợp về trẻ (điểm số, học lực);
- Cha mẹ cũng là nạn nhân của ngược đãi về tinh thần từ khi còn nhỏ.

Dấu hiệu nhận biết

Khi trẻ bị bạo hành tinh thần

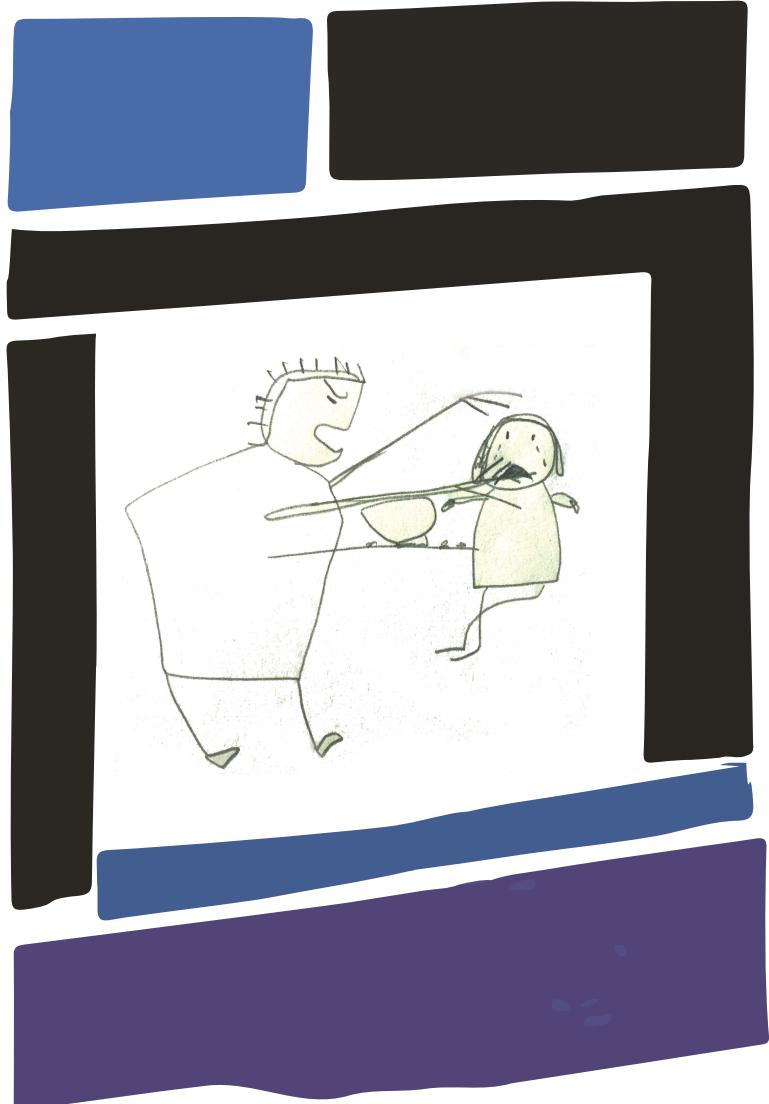
Một vài dấu hiệu ở trẻ bao gồm:

- Có những biểu hiện tiêu cực;
- Có hành động gây hấn và chống đối, hoặc hành động quá “già dặn” so với tuổi;
- Gặp khó khăn trong việc kết bạn hay học tập;
- Có dấu hiệu chậm phát triển về thể chất cũng như cảm xúc;
- Có hành vi tự hại hoặc muốn tự sát;
- Có biểu hiện không hòa hợp với cha mẹ hay người giám hộ;
- Phục tùng mệnh lệnh, thụ động hoặc thụt lùi quá mức;
- Có hành động ác độc, bạo lực với động vật.

Khi cha mẹ/người giám hộ có thể có hành vi bạo hành tinh thần với trẻ em

Cha mẹ hay người giám hộ thường có những biểu hiện như:

- Yêu cầu giáo viên hay người chăm sóc có biện pháp trừng phạt nghiêm khắc nếu con phạm lỗi;
- Luôn coi trẻ là gánh nặng hoặc là người tệ hại vô giá trị;
- Ép trẻ học hành, luyện tập quá sức, đưa ra những yêu cầu hoặc kỳ vọng vượt quá khả năng của trẻ.

Ảnh hưởng về thể chất

ẢNH HƯỞNG CỦA BẠO HÀNH LÊN TRẺ

Lạm dụng và sao nhãng trẻ em có thể gây ra tác động đáng kể đến sức khỏe, dẫn đến một loạt vấn đề về phát triển tâm lý và thể chất.

Những dấu hiệu bị tổn thương về mặt thể chất là một trong những dấu hiệu gợi ý quan trọng để phát hiện ra một đứa trẻ đang bị bạo hành về thể chất.

Các dấu hiệu của lạm dụng trẻ em về thể chất dễ phát hiện hơn so với những dạng lạm dụng khác, chẳng hạn như xao nhãng hay lạm dụng tình dục, bao gồm:

Dấu hiệu trên cơ thể

- Những vết sưng hoặc bầm tím;
- Bong gân hay gãy xương;
- Vết bỏng;
- Khó khăn trong việc đi lại hoặc ngồi;
- Đau, vết bầm tím hoặc chảy máu ở vùng sinh dục;
- Bệnh lây truyền qua đường tình dục;
- Vệ sinh kém.

Ảnh hưởng khác đến sức khỏe

- Tăng nguy cơ mắc các bệnh tim mạch, ung thư, viêm phổi mãn tính, bệnh gan;
- Huyết áp cao, béo phì, cholesterol cao, viêm xoang;
- Rối loạn sử dụng rượu hoặc chất gây nghiện;
- Dễ mắc các bệnh lây truyền qua đường tình dục.

Ảnh hưởng về nhận thức⁵

Hầu hết mọi trẻ em đều trải qua các cột mốc phát triển chung. Tuy vậy, sự phát triển não bộ sẽ bị ảnh hưởng nếu trẻ là nạn nhân của lạm dụng hay sao nhãng:

- Cảm xúc của trẻ bị trì hoãn
- Mất cân bằng giữa các kỹ năng xã hội, tình cảm và nhận thức
- Không phân biệt được đúng-sai
- Giảm khả năng về ngôn ngữ
- Giảm sút về thị giác, lời nói, thính giác
- Giảm khả năng học tập, giải quyết vấn đề

Thiếu niên khoảng từ 14 tuổi thường thích thử thách, “cảm giác mạnh” do sự phát triển não bộ chưa hoàn chỉnh. Tuy nhiên, thiếu niên bị lạm dụng/ sao nhãng sẽ có những hành vi bốc đồng hơn. Các em có thể:

- Gặp nhiều khó khăn trong học tập và xã hội
- Gặp khó khăn trong suy nghĩ đòi hỏi mức độ tư duy cao
- Thủ dâm ma túy, chất gây nghiện hay thích “liều” (tham gia các hoạt động vi phạm pháp luật)

Trẻ phát triển bình thường:

- Trẻ 5 tuổi thường sẽ phát triển khả năng tự làm điều bản thân;
- Trẻ từ 6-7 tuổi thường sẽ kiểm soát được cảm xúc và hành vi;
- Trẻ từ 11-14 tuổi thường hay “sớm nắng chiều mưa”, tuy vậy trẻ biết học cách chấp nhận thất bại.

Trẻ bị lạm dụng/sao nhãng:

- Không có khả năng thư giãn, quản lý căng thẳng;
- Thường buồn chán, lo lắng, sợ hãi hoặc trốn tránh;
- Có những suy nghĩ cực đoan về bản thân và lệ thuộc vào sự chấp nhận của xã hội.

⁵ Theo Child Welfare: Understanding the Effects of Maltreatment on Brain Development

Ảnh hưởng về tâm lý xã hội⁶

Trẻ em bị ngược đãi có xu hướng thiếu tự tin và mất lòng tin vào người lớn. Trẻ có thể mất khả năng thể hiện cảm xúc thật, do đó trẻ sẽ hình thành những rối loạn trong việc kiểm soát cảm xúc.

Tình trạng lạm dụng càng kéo dài, những tác hại mà nó để lại càng nghiêm trọng. Trong một số tình huống, những ám ảnh trong tâm lý theo trẻ cho đến khi trưởng thành và dẫn đến lo âu mãn tính và trầm cảm.

Trẻ em hay thanh thiếu niên từng bị lạm dụng/ sao nhãng có thể gặp một hay nhiều các ảnh hưởng tâm sinh lý sau:

- Rối loạn nhân cách hay tâm thần phân liệt;
- Trầm cảm hay rối loạn lo âu;
- Rối loạn sau sang chấn - hồi tưởng lại những ký ức kinh hoàng;
- Gặp khó khăn trong việc tập trung, ngủ;
- Rối loạn ăn uống;
- Có ý tưởng tự sát, tự hại (gây tổn thương cơ thể mình);
- Tham gia vào các hành vi vi phạm pháp luật;
- Có các hành vi ngược đãi với động vật hoặc người khác.

NGĂN NGỪA BẠO HÀNH, XÂM HẠI TRẺ EM

TẠO NỀN TẢNG GIA ĐÌNH ÔN HÒA

■ Dành thời gian trò chuyện, tương tác với trẻ:

- Trẻ em được nói chuyện thường xuyên với cha mẹ sẽ có cảm giác ấm áp, được yêu thương;
- Chia sẻ với trẻ những câu chuyện thường ngày để trẻ cảm nhận được mình là một phần trong cuộc sống của cha mẹ;
- Lắng nghe những câu chuyện, ý kiến của trẻ.

■ Bữa tối gia đình là rất quan trọng

■ Cùng trẻ làm việc nhà:

- Hướng dẫn trẻ cách làm việc nhà (rửa bát, lau nhà, tưới cây) để tự chăm sóc bản thân;
- Cả nhà cùng làm việc nhà sẽ giúp gia đình quây quần bên nhau;

■ Đi chơi cùng trẻ:

- Cha mẹ nên thường xuyên đi chơi, dạo phố cùng con;
- Tổ chức những kỳ nghỉ ngắn cùng nhau để giúp gia đình gắn bó hơn.

TẠO MỐI QUAN HỆ THÂN MẬT, ẨM ÁP

- Quan tâm đến trẻ:
  - Nụ cười và những cái ôm từ cha mẹ giúp trẻ cảm thấy được yêu thương, quan tâm;
  - Đọc sách, truyện cho trẻ (đặc biệt là giai đoạn mẫu giáo 3-6 tuổi);
  - Khen ngợi khi trẻ làm việc tốt.
- Theo dõi sự phát triển thể chất, tâm lý của trẻ:
  - Dạy trẻ những kiến thức cơ bản về giới tính;
  - Học cách trò chuyện với trẻ về những vấn đề tế nhị, thầm kín;
  - Giúp trẻ mở lòng và chia sẻ những băn khoăn, cảm xúc.

TRỞ THÀNH TẤM GƯƠNG CHO TRẺ NOI THEO

- Điều chỉnh lại hành động, lời nói của mình hàng ngày;
- Tự đánh giá thói quen, hành vi của mình có ảnh hưởng đến trẻ;
- Là một người đáng tin cậy, không thất hứa với trẻ;
- Nhận lỗi khi làm điều sai, ngay cả với trẻ. Làm vậy trẻ sẽ học thói quen nhận trách nhiệm cho việc mình làm;
- Có những hình thức hợp lý để khiển trách khi trẻ làm điều chưa đúng.